

Všetko, čo potrebujete vedieť skôr, ako navštívite vášho lekára

REGISTROVAŤ / PRIHLÁSIŤ SA

Mám sklerózu multiplex / Otázky a odpovede

1 Trpím sklerózou multiplex. Kedy môžem byť považovaný za invalidného?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Podľa **zákona o sociálnom poistení** je **osoba invalidná**, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

2 Ako sa určuje miera invalidity?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Mieru invalidity posudzuje posudkový lekár. Lekár posudzuje, či ide o dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav a tiež pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje podľa:

- lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie a na základe zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- komplexných vyšetrení a ich záverov.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pri jednotlivých ochoreniach je uvedená v **prílohe č. 4** zákona o sociálnom poistení.

Pri SM sa miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti určuje podľa neurologického nálezu (Kurtzkého škála), aktivity choroby a klinického priebehu. Percentuálna miera poklesu pri týchto ochoreniach je stanovená v kapitole VI – Choroby nervového systému, oddiel A – Postihnutie mozgu prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení.

Pri SM zákon rozlišuje percentuálnu mieru:

- a) 5 až 15 % pri ľahkých formách, bez výraznejšej poruchy funkcie (benígne formy, spinálne, očné, vestibulárne poruchy, dysestézie, jeden atak choroby, Kurtzkého škála 1 - 2)
- b) 20 až 30 % pri ľahkých formách obmedzujúcich výkonnosť organizmu (ľahké centrálné hemiparézy, ľahké spastické paraparézy, Kurtzkého škála 3)
- c) 50 až 60 % pri stredne ťažkých formách s poruchou motoriky a so zníženou výkonnosťou organizmu (Kurtzkého škála 4)
- d) 70 až 80 % pri ťažkých formách s poruchami motoriky (vrátane zvieráčov, Kurtzkého škála nad 4)

Pre ďalšie informácie, ktoré súvisia s invaliditou a s ňou spojenými nárokmi, odporúčame pozrieť si aj našu sekciu „**Som osoba s ŤZP. Na čo všetko mám nárok?**“

3 Aké podmienky musím splniť, aby som si mohol vybaviť preukaz osoby s ŤZP alebo peňažný príspevok na kompenzáciu?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Pre vydanie preukazu sa vyžaduje, aby z právoplatného rozhodnutia o peňažnom príspevku na kompenzáciu alebo z právoplatného rozhodnutia o preukaze fyzickej osoby s ŤZP vyplývalo, že fyzická osoba má ťažké zdravotné postihnutie.

Ťažkým zdravotným postihnutím sa rozumie také poškodenie zdravia, ktoré spôsobuje funkčnú poruchu v miere aspoň 50 %. Táto miera funkčnej poruchy sa určuje podľa druhu ochorenia, pre ktorý je stanovená určitá hodnota miery funkčnej poruchy.

V prípade, ak má pacient viac ochorení, potom je rozhodujúce ochorenie s najvyššou mierou poruchy. K nemu je možné pripočítať maximálne 10 % za všetky ostatné ochorenia, avšak iba za predpokladu, že ovplyvňujú ochorenie s najvyššou funkčnou poruchou.

Pre vydanie vyššie uvedených rozhodnutí je potrebné splniť najmä nasledujúce podmienky:

- Konanie o preukaze osoby s ŤZP a peňažnom príspevku na kompenzáciu sa začína na základe žiadosti.
- Súčasťou žiadosti je aj aktuálny lekársky nález alebo odborný lekársky nález lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore.
- Ak sa žiada o príspevok na kompenzáciu, je potrebné dokladovať aj príjem dotknutej osoby za predchádzajúci rok a vyhlásenie o majetku nie staršie ako 3 mesiace.
- K žiadosti o príspevok na kompenzáciu sa prikladá aj potvrdenie o príjme ďalších osôb, ktoré sa posudzujú spoločne.
- Podkladom pre rozhodnutie o preukaze je **lekársky posudok** a podkladom pre rozhodnutie o príspevku na kompenzáciu je **komplexný posudok**.

Pre ďalšie informácie, ktoré súvisia s nárokmi pre osoby s ŤZP a parkovacím preukazom, odporúčame pozrieť si aj našu sekciu „**Som osoba s ŤZP. Na čo všetko mám nárok?**“.

4 Viem si vybaviť príspevok na osobnú asistenciu?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Ak je osoba podľa komplexného posudku odkázaná na osobnú asistenciu, potom je možné prijímať peňažný príspevok na osobnú asistenciu. Takýto príspevok je možné poskytnúť osobe s ťažkým zdravotným postihnutím. Rozsah osobnej asistencie sa určuje podľa činností, ktoré sú uvedené v **prílohe č. 4** zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Pre priznanie príspevku je potrebné podanie žiadosti na úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Výška peňažného príspevku zodpovedá ročnému rozsahu osobnej asistencie určenej v eurách. Sadzba za 1 hodinu osobnej asistencie je 5,20 €. Výška sa znižuje o sumu zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť. Iný príjem osoby s ŤZP nemá vplyv na výšku príspevku. Ak sa táto žiadosť podá v priebehu roka, príspevok sa prizná za pomernú časť roka.

Tento príspevok sa vypláca mesačne na základe výkazu o odpracovaných hodinách za predchádzajúci mesiac. Tento príspevok sa vypláca osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, prípadne s jej súhlasom je možné ho vyplácať agentúre osobnej asistencie.

5 Existuje obmedzenie v počte hodín osobnej asistencie?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Maximálny počet hodín osobnej asistencie je 7 300 hodín ročne, t. j. 20 hodín denne.

Jeden osobný asistent môže vykonávať osobnú asistenciu najviac desať hodín denne. Toto obmedzenie neplatí, ak sa osobná asistenciacia vykonáva v čase, keď sa fyzická osoba s ŤZP zdržiava mimo miesta svojho trvalého pobytu alebo prechodného pobytu. Rodinný príslušník fyzickej osoby s ŤZP môže vykonávať osobnú asistenciu najviac štyri hodiny denne, a to len na vybrané druhy činností zo zákonom ustanoveného zoznamu činností.

Viac informácií, ktoré súvisia s otázkami osobnej asistencie nájdete aj v našej sekcii „**Mám ako onkologický pacient niektoré sociálne výhody?**“.

6 Kedy mám nárok na opatrovateľskú službu?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

V súvislosti s osobou s ťažkým zdravotným postihnutím sa opatrovaním rozumie pomoc takejto osobe, ktorá je na opatrovanie odkázaná. Na tento účel je možné poberať **opatrovateľský príspevok**. Tento príspevok sa poskytuje tej osobe, ktorá iného opatruje. Tento príspevok je možné poskytnúť napr. manželovi, manželke, opatrovníkovi, dieťaťu vo vzťahu k rodičovi, starému rodičovi a celému radu ďalších príbuzných. Taktiež je možné tento príspevok poskytnúť aj inej osobe, ktorá ťažko zdravotne postihnutú osobu opatruje a býva s ňou (na tento účel sa vyžaduje spoločný trvalý alebo prechodný pobyt v mieste bydliska

opatrovanej osoby alebo opatrovateľa).

Osoba môže vykonávať opatrovanie, ak:

- je plnoletá,
- má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu,
- je fyzicky a psychicky schopná vykonávať opatrovanie a
- osoba s ŤZP jej udelila písomný súhlas s opatrovaním.

V prípade, že osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie a tiež sa jej neposkytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu, môže požiadať o pomoc **opatrovateľskú službu**. V prípade opatrovateľskej služby však musia byť splnené aj ďalšie podmienky, ktoré sú stanovené **zákonom o sociálnych službách**.

7 Za akých podmienok si môžem žiadať o príspevok na kúpu osobného motorového vozidla?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Nárok Vám vzniká vtedy, ak ste odkázaný na individuálnu prepravu. Teda, ak ste osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá nie je schopná využívať hromadnú dopravu, a to výlučne z troch dôvodov:

- ťažká porucha mobility,
- duševná porucha s často sa opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania,
- ťažká porucha zvieráčov.

Príspevok sa poskytuje na základe žiadosti, t. j. nie automaticky.

Ak ste ŤZP, ale nie ste odkázaný na individuálnu prepravu, príspevok Vám môže byť aj tak poskytnutý. V takom prípade sa však skúma, na aký účel a ako často budete auto potrebovať (spravidla sa vyžaduje zamestnanie, návšteva školy, preprava do domova sociálnych služieb a ďalšie).

Podmienky nároku na tento peňažný príspevok sú upravené v **zákone o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia**.

8 Do akej výšky môžem žiadať príspevok na prepravu?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Peňažný príspevok na prepravu slúži na zabezpečenie prepravy osoby s ŤZP na jej pracovné, vzdelávacie, rodinné alebo občianske aktivity, ak je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

Peňažný príspevok je možné poskytnúť mesačne najviac vo výške 51,02 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, čo je 111,26 €. Výška príspevku sa určuje percentuálnou sadzbou v závislosti od preukázaných nákladov na prepravu a od príjmu osoby s ŤZP.

Príspevok na pohonné hmoty sa poskytuje každý mesiac v rovnakej výške 36,42 €. Za účelom získania príspevku na pohonné hmoty osoba môže, no nemusí byť vlastníkom vozidla, no vlastníkom vozidla nesmie mať oprávnenie na vykonávanie prepravy. Nákup pohonných hmôt sa nedokladuje.

9 Mohol by som žiadať aj o príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Áno. Ak to zdravotný stav odôvodňuje, ste osoba s ŤZP odkázaná podľa komplexného posudku na zdvíhacie zariadenie, je možné požiadať o príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia. Rovnako máte v prípade potreby nárok aj na opravu takéhoto zariadenia.

Konkrétne podmienky, ktoré je potrebné splniť a ďalšie informácie môžete nájsť aj na stránke **Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR**.

10 Existujú nejaké obmedzenia, ktoré by nedovoľovali žiadať o peňažné kompenzácie?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Pre poskytnutie každého druhu príspevku sú stanovené detailné pravidlá, ktoré je potrebné dodržať. Tie môžu byť napríklad formálne (týkajú sa spôsobu podania žiadosti) alebo vecné (týkajú sa skutočných potrieb osoby a jej zdravotného stavu). Pred podaním žiadosti si preto vždy treba pozorne preštudovať všetky pravidlá a podmienky.

Existujú však aj niektoré podmienky, ktoré sú spoločné pre viaceré druhy príspevkov. Jednou z nich je napríklad požiadavka, aby príjem osoby neprekročil zákonom stanovené hranice. Po ich prekročení sa príspevok neposkytne alebo sa odníme. Rovnako to platí pre hodnotu majetku, ak má osoba majetok v hodnote vyššej ako 39 833 €.

Jednotlivé druhy peňažných kompenzácií a podmienky ich získania sú upravené najmä **zákonom o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia**. Rovnako je možné informácie o jednotlivých peňažných príspevkoch získať napríklad na stránke **Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR**.

11 Ako je to so zdravotníckymi pomôckami, napríklad barly alebo invalidný vozík? Sú všetky viazané na lekárske poukazy? Ako sa viem k nim dostať?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Vo všeobecnosti pri ťažkom zdravotnom postihnutí rozlišujeme pomôcky:

- ktoré sú hradené úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny vo forme jednorazových a opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia podľa **zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia** a
- zdravotnícke pomôcky, ktoré môžu byť hradené zdravotnými poisťovňami. Tieto zdravotnícke pomôcky môžu alebo nemusia byť viazané na lekárske poukazy – závisí to od toho, o akú zdravotnícku pomôcku ide. Tie, ktoré sú voľnopredajné, sa dajú kúpiť buď v lekárni alebo vo výdajni zdravotníckych pomôcok. Tie, ktoré sú hradené zdravotnými poisťovňami, môžu byť hradené čiastočne alebo v plnom rozsahu. Prehľad zdravotníckych pomôcok hradených zo zdravotného poistenia je dostupný na stránke **Ministerstva zdravotníctva SR**.

Napríklad pri barlách alebo invalidnom vozíku Vám lekárske poukazy môže predpísať Váš odborný lekár. Na základe tohto lekárskeho poukazu Vám môže byť invalidný vozík vydaný. Takýto vozík je plne alebo čiastočne uhrádzaný z verejného zdravotného poistenia podľa toho, či ide o základný funkčný typ zdravotníckej pomôcky alebo má určité rozšírené funkčné vlastnosti.

Ak by ste však potrebovali aj druhý mechanický alebo druhý elektrický vozík, môžete o to požiadať príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, avšak iba za predpokladu, ak máte prvý vozík hradený zdravotnou poisťovňou. V tomto prípade žiadate príspevok na kompenzáciu zdravotného postihnutia – peňažný príspevok na kúpu pomôcky.

12 Zistili mi sklerózu multiplex. Na čom sa môžem so zamestnávateľom dohodnúť, aby som mohol svoju prácu aj naďalej vykonávať?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Možností riešenia pracovnoprávnej situácie zamestnanca môže byť viacero.

Jednou z možností je dohodnúť sa so zamestnávateľom na pracovnom pomere na kratší pracovný čas a/alebo pohyblivej pracovnej dobe. Ak vaša práca vyžaduje plný pracovný úväzok, zamestnávateľ má tiež možnosť vytvoriť delené pracovné miesto, na ktorom si zamestnanci v pracovnom pomere na kratší pracovný čas sami medzi sebou rozvrhnú pracovný čas a pracovnú náplň pripadajúcu na toto pracovné miesto. V prípade, že to povaha práce umožňuje, môžete sa so zamestnávateľom dohodnúť aj na práci z domu.

A nakoniec, ak by ste vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobo stratili spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu, zamestnávateľ je povinný preradiť Vás na inú prácu. Táto práca musí zodpovedať Vašej zdravotnej spôsobilosti na prácu a zamestnávateľ je povinný prihliadnuť aj na to, aby táto práca bola pre Vás vhodná vzhľadom na Vaše schopnosti a kvalifikáciu. O takéto preradenie môžete požiadať aj Vy ako zamestnanec. Praktické možnosti riešenia vzniknutej situácie už potom budú závisieť od konkrétnych okolností prípadu.

13 Môžem dostať výpoveď, keď som kvôli môjmu ochoreniu dlhodobo práceneschopný?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Vo všeobecnosti platí, že zamestnávateľ nemôže dať zamestnancovi výpoveď v prípade, že je zamestnanec v tzv. **ochrannnej dobe**. To je aj prípad, ak je zamestnanec uznaný za dočasne práceneschopného. Ak však zamestnanec vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobo stratí spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu a zamestnávateľ takého zamestnanca nemôže preradiť na inú prácu (preto, že inú prácu nemá alebo zamestnanec o preradenie ani nežiadal), potom bude potrebné pracovný pomer ukončiť dohodou alebo výpoveďou. Možností riešenia pracovnoprávnej situácie zamestnanca však môže byť viacero, a preto sa v takýchto prípadoch odporúčame poradiť s právnikom.

14 Môže byť moje ochorenie dôvodom na prepustenie z práce?

Aktualizované ku dňu: 13.03.2023

Určite nie. Zdravotné postihnutie je jedným zo zakázaných dôvodov diskriminácie, čiže prepustenie z tohto dôvodu by bolo v rozpore s antidiskriminačným zákonom. V tomto prípade by bolo možné brániť sa proti prepusteniu aj súdnou cestou.

Navyše podľa **Zákonníka práce** môže dať zamestnávateľ zamestnancovi so zdravotným postihnutím výpoveď len s predchádzajúcim súhlasom príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, inak je výpoveď neplatná. Nie je pritom rozhodujúce, či máte preukaz ŤZP, ani to, či ste poberateľom dôchodku. Rozhodujúci je posudok Sociálnej poisťovne o poklese schopnosti pracovať.

Nenašli ste odpoveď, ktorú ste hľadali?

Napíšte nám na office@medius.sk

Po návšteve Vášho lekára sa zastavte na www.podakuj.sk

Chcete sa o tomto projekte dozvedieť viac?

ÁNO, SOM ZVEDAVÝ

Partneri projektu:

ZENTIVA

Prevádzkovateľom webu Ambulancia.online je:

Komora pre medicínske právo - MEDIUS / Mäsiarska 6, 04001 Košice / 0948 342 800 / office@medius.sk